

Neformální Rada pro energetiku

Model budoucího trhu s elektřinou a role regionálních trhů

Neformální Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku (TTE) se koná ve dnech 10. - 11. dubna 2016 v Amsterdamu ve formátu ministrů zemí EU pro energetiku. Jednání ministrů dne 11. 4. bude rozděleno do dvou diskusních bloků a bude zakončeno pracovním obědem. Ministři povedou diskuzi na základě podkladového dokumentu předsednictví k tématům „**Zlepšení podmínek na trhu s elektřinou a integrace obnovitelných zdrojů energie**“ a „**Bezpečnost dodávek elektrické energie**“. V rámci pracovního oběda proběhne prezentace na téma „**Reakce strany spotřeby a role spotřebitelů a provozovatelů distribučních soustav**“.

Všechna tři témata neformálního setkání jsou cílena na poslední větší výměnu názorů na ministerské úrovni na regionální aspekt nového uspořádání trhu s elektrickou energií, a to v očekávání nové legislativy, kterou Komise plánuje zveřejnit ve druhé polovině tohoto roku.

Zlepšení podmínek na trhu s elektřinou a integrace energie z obnovitelných zdrojů

Česká republika se domnívá, že tzv. **Energy-Only-Market** by měl do budoucna poskytovat dostatečné investiční signály, je ale nutné, aby byla umožněna volná cenotvorba bez stropů („scarcity pricing“). Veškeré umělé cenové stropy vedou k dodatečnému narušení správnosti cenových signálů, které tak neposkytnou investorům včas správné signály pro investice do potřebných zdrojů. Za zásadní faktor fungování budoucího trhu s elektřinou považuje ČR zajištění flexibility, a to na straně zdrojů i spotřeby. Je třeba vytvořit rovnoprávné podmínky pro výrobce i spotřebitele při uplatnění flexibility na trhu.

Co se týká nutnosti posílení přenosové infrastruktury, ČR opakovaně apeluje na nutnost rozvoje nejen přeshraničních propojení, ale i vnitrostátní přenosové infrastruktury.

Za klíčovou považuje ČR účast obnovitelných zdrojů na trhu s elektřinou na stejném principu, jako konvenční zdroje. Měla by se na ně vztahovat stejná pravidla a povinnosti, jako jsou například odpovědnost za odchylku, odpovídající účast na krytí síťových nákladů, přístup k síti a dispečerská pravidla. Překážkou plné integrace elektřiny z obnovitelných zdrojů (OZE) do trhu jsou existující provozní podpory a z nich vyplývající deformace trhu. Regionální spolupráce je nutná a musí být založena, tak jako dosud, na potřebách a možnostech konkrétních států a regionů. Přenesení pravomocí ze států na jakoukoliv nadnárodní úroveň by omezilo schopnost států zajistit spolehlivost dodávky. Řešení založená na dobrovolné účasti („bottom-up“) se osvědčila v mezinárodní spolupráci jak na úrovni států, tak dalších národních organizací a institucí.

Bezpečnost dodávek elektrické energie

ČR připomíná, že za zajišťování dlouhodobé přiměřenosti výrobních kapacit je zodpovědný každý členský stát. ČR dlouhodobě podporuje přípravu společné metodiky pro její posuzování, nicméně její aplikace na nadnárodní celky by neměla vést k přenesení možných problémů z národních států na sousedy. Posuzování systémové přiměřenosti je základním nástrojem pro zajišťování spolehlivosti dodávek. Proto je vhodné harmonizovat metodologii, základní pravidla a principy tohoto posuzování. Zároveň ale musí být reflektovány také národní potřeby a specifika jednotlivých elektrizačních soustav. Nastavení úrovně parametrů

podle jednotné metodiky musí být v pravomoci členského státu, který jediný je odpovědný za spolehlivost dodávky elektřiny.

ČR nepodporuje zavádění kapacitních mechanismů. Zavedení jakéhokoliv druhu kapacitních plateb znamená pokřivení tržních investičních signálů a ve svém důsledku zvýšení ceny pro koncové spotřebitele.

Reakce strany spotřeby a role spotřebitelů a provozovatelů distribučních soustav

Dvěma hlavními překážkami pro rozvoj reakce strany spotřeby jsou deformace trhu s elektřinou a existence síťových tarifů, které neodpovídají pro jednotlivé skupiny spotřebitelů (vč. prosumers) nákladům způsobeným konkrétní skupinou v elektroenergetickém systému. Socializace nákladů na síť a regulaci nepřispívá k vytvoření pobídek pro účast v „demand side response“. Ceny elektřiny na trhu nejsou v současnosti dostatečně rozdílné v době vysokého a nízkého zatížení, aby motivovaly malé spotřebitele a domácnosti k účasti v „demand side response“. Překážkou jsou také přežívající regulované ceny elektřiny ve více než třetině států EU. Aby došlo ke změně spotřeby domácností statisticky významným způsobem, je zapotřebí velkých cenových spreadů (rozdílů), aby poskytovaly kompenzaci za ztrátu komfortu. Účast v režimu „demand side response“ musí být i nadále dobrovolná na bázi ekonomických pobídek. Při úvahách o využití reakce strany spotřeby je třeba brát v úvahu její technická a ekonomická omezení. Nelze také zapomenout na náklady, které bude nutné vynaložit na straně poskytovatele flexibility spotřeby, tedy konečného spotřebitele.

ČR obecně podporuje navrhovaná opatření, která mají posílit roli spotřebitele na energetickém trhu. Upozorňuje však na to, že všechna opatření s sebou přinášejí jak přínosy, tak vyvolávají náklady. Je třeba vzít v úvahu, že v konečném důsledku se tyto náklady mohou promítat do cen energie, které hradí koneční spotřebitelé. Řada opatření navrhovaných Komisí je v ČR již zavedena buď historicky, nebo na základě implementace dosavadní legislativy EU. Jedná se například o jasná a transparentní pravidla pro změnu dodavatele, cenový kalkulátor regulátora pro porovnání nabídek dodavatelů či informovanost zákazníků o původu dodávané elektřiny. Harmonogram zavádění inteligentního měření v ČR je součástí vládou schváleného Národního akčního plánu pro chytré sítě.

Vladimíra Drbalová

Mezinárodní vztahy – Evropské záležitosti